

Előfizetési feltételek:

Egy évre 10.— Pengő
 Hat óra 5.— Pengő
 Három óra . . . 2.50 Pengő

TELEFON 98

BARS

Ára: 20 fillér

Hirdetések: Díjszabás szerint. Gyakori
 hirdetések és a velünk összekötésben
 levő hirdető hird. árengedményben
 részesülnek

Alapította: HOLLÓ SÁNDOR

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A közíratok a szerkesztőséghez küldendők
 Kézíratok vissza nem adatnak
 Felelős szerkesztő: Dr. KERSÉK JÁNOS

Megjelenik minden vasárnap reggel
 Főszerkesztő: KOPERNICZKY KORNÉL
 Főmunkatárs: Dr. KERSÉK LÁSZLÓ

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat
 a kiadóhivatalba kérjük utasítani
 A lap kiadója: NYITRAI ÉS TÁRSA

Tudós-járás Léván

Makéthete földrajztudósok jártak nálunk. Mainap régész vendégei vannak a városnak. Mindjobban bizonyul, amit a kisebbségi életünkben véltünk hangoztathatni, hogy Léva egyaránt földrajzi fekvése, mint a történelmi elhivatottsága s ebben a kulturerői szerint is központ. Központja nemcsak a Garam- völgyének, de egy nagyobb karajnyi magyar tájnak is. Ugy jelentkezik előttünk, hogy a kétrendű tudományt képviselő illusztris vendégeink, mint a magyar Föld és Történelem eminens kutatóinak a felszabadult hazarészt illető legelső bejárásai igazolnak bennünket az ideidézett megállapításunkban.

Az a program, melyet a Magyar Földrajzi társaság Didaktikai Szakosztálya első Felvidéki Vándorgyűlésén a nemzeti irányú modern geográfiai tanítárendszerrel illetőleg pergetett le előttünk s a mi pedagógusaink számára. . . az a Szent-Istváni gondolatot felépített tanítási program: az ő tudományuk ősananyagát, a „föld“-et, mint a nemzeti jólét biztosítását hirdette s hangsúlyozta ki előttünk, visszakerültek előtt is: egyaránt államiságunk ezeréves határainak biztosítására, politikai vonalvezetésünknek irányítására, anyagi és szellemi kulturánknak utjelölésére. — Most a budapesti Pázmány Péter Tudomány-Egyetem Régiség-tani és Órészegészeti Intézetének professzorai is ennek a földnek, a mi Garami tájunk kultúrszűrlője s történetének legelső nyomait kutatják. Keresik a mi szűkebb otthonunkban is, az elszakításunk után viszontért Garamvidéken.

Mindkét tudósjárás keresi a legszorosabb kapcsolatokat, hogy a maguk tárgykörét az iskola összes disciplinájának tanításaival . . . s ebben az egyetemes magyar ifjúság nevelésével egynevezőre hozza; hogy úgy az exakt tudományos, mint pedagógiai megállapításaikkal bekapcsolódják a felszabadult Felvidéki Ifjúság gondolkodásának, gondolkodtatásának irányításába is. Nemzetnevelő tudósjárás napjait éli Léva. Megállhat egy órára nála. Minden gondja s most több öröme közt.

Mi itt folytatjuk tovább a párhuzamot . . . Byoi paralelló.

Pedagógus földrajztudósaink, vérbeli tanítók Vándorgyűlésük lévái felolvasó asztalához mozgósították nemcsak az összes középfokú iskolatípusunknak, de a népiskoláknak

képviselőit is. Most a legöregebb Tudomány-Egyetemünknek professzorai növendékeik egy seregét hozták el a 900 éves Percpartti Athénbe. Az egyetemes emberi művelődésnek, nemünk története rugóiba mélyen bevágódó azokat a dokumentumait állítják a leendő magyar tanárnemzedék elé, melyeket Városunk vidéke több évezredes település szerint rejtve gazdagon. Amint azok eddig feltárni sikerült anyag részletét Léva lelkes lakói gyűjtötték együvé . . . s amiket a Város, felszabadulása után most már korlátlan, retardálhatlan hatáskörrel most vesz muzeális rendezés alá a szintiszta magyar Előjárósága.

Városunk magyar társadalmála lapunk, a Bars hasábjairól időnkint eléggé tájékozódott, hogy ezt a muzeumi anyagot kik és honnét hordták össze. A régi két középiskolánk volt tanárai mellett mindig akadtak, akik a napvilágra került Órészegészeti és Régiség-tani értékkel jelentkező tárgyakat, mint tudományos és lokálpatriotizmus szerint is értékelendő kincseket összegyűjtögetve hozták be a Muzeum polcaira. „Gyökér“-voltuk még az idegenbe kerülteket is figyelmeztette erre a szép kötelességre. A budapesti piarista főgimnázium élére jutott Bartos József minden szüneli Hegyalatti megtérésén régiségekkel, numizmatikával telve hozta haza reverendája zsebeit. A volt kegyesrendi főgimnáziumunk öregdiákjainak személyes, kedves emlékezete a szintén néhai Tóth Sándor tanár, egy lusztrumban helybeli igazgatónak, hatalmas történeti érzéke és a kedvelt tantárgya egyik segéd-tudományába vágó numizmatikai tudása. — Arra már kevesebben, kevesen emlékeznek, hogy az állami Tanítóképzede felállításának mindjárt a kezdetén — 1871 — ennek

az intézetnek friss tanári kara és növendékei asszisztáltak Pulszky Ferenc és Henszelmann Imre régészeknek a Magyaradi őskonyha hulladék-halomnak felkutatásánál.

Léva Mecénásának, a tudományosan képzett verebélyi postamester Nécsey Józsefnek nemes gesztusáról egy évtized előtt ugyanehelyen adtuk-kaptuk az értesítő értesülést. Alapy Gyula a Prágai Magyar Hirlapban gyűjtött fátylát a néhai adományozó nemes gesztusának. Csehszlovákiai magyar szaklap híján ismét csak a Bars adott hirt néhány év előtt (1935) a Zalabai őskonyhának a derék falusi tanító, ma polg. iskolai tanár eszközölte feltárásáról.

Közele és távolabbi időknél tudományos megmozdulásai e beszédes tények. S külön-külön mind a feltörekvő városka kulturtörténetének egy-egy tejezete. Melyet éltet a hit, a remény és tudományserzet, hogy mindezek — a város tisztelgetreméltó nagy múltjának szép és küzdelmes emlékei — inntentul ott fognak folytatódni, egy jól rendezett vidéki Múzeum kialakulásában megvalósulni: hogy a Felszabadulás folytán a Kárpátaljai vidék történelemelőtti lelőhelyeinek jelentős része Léva magyar törekvéseinek sugárkörébe került bele, illetve vissza.

Minden bizodalomunk fekszik abban, hogy ennek az arheológiai valószínűságnak kiaknázását elő fogja segíteni Lévának az a mai tudományos Ünnepe vasárnapja, mely legfelsőbb iskoláknak, a Pázmány Péter Tudomány-Egyetemünknek európai nevű szakfőit is reménytelő ifjú hallgatóit hozta közibé.

Léva „gyökeres“ művelődési törekvéseinek zászlómeghajtásával üdvözöljük őket . . . a dolgos Vízont-látásra is.

KRIEK JENŐ.

Zseliz feledhetetlen ünnepe volt az országzászló felavatása

Zseliz közönsége az elmúlt vasárnap avatta fel mélyen megható ünnepély keretében azt a remekbe készült himzett országzászlót, amelyet a budapesti vasútcái, Széchenyi Istvánról elnevezett felső kereskedelmi iskolától kapott a felszabadulás emlékére. A zászlót hatvan tagú küldöttség hozta Budapestről, az említett iskola tanári testülete és önékkora.

Az ünnepélyre sűrű tömegben vonult fel Zseliz és a közeli környék magyarsága, amelynek dicsőretére legyen mondva, hogy a szakadó esőben mindvégig kitartott az ünne-

pélyen, egyetlen ember sem mozdult a helyéről.

Ref. és kat. isteni tiszteltek vezették be az ünnepélyt. A szentmisét a templom előtti téren papi segédlettel Niszler Teodóz pannonhalmi perjel, Zseliz szűlőte celebrálta, akinek ez egyben hálaadó szentmiséje is volt. Emlékszünk rá, pár év előtt a perjel Szent István király napján Zselizen tartózkodott és csendes misét mondott abban a templomban, amelyben megkeresztelték. Ez elég ok volt a cseheknek arra, hogy a perjelt „örökre“ kiutasítsák szülőföldjéről. Csendőrrök várták

a templom ajtajában és a szentmise után nyomban elkeltet hagyni az akkori Szlovákia területét. A szentmise alatt az ifjúsági ének-kar szép csendülő éneke kedves meglepetés és meleg lelki ólmány volt.

A szentmise után a kat. iskola elé vonult az ünneplő község, ahol az országzászló termékekéből épült talapzata áll, rajta márványtáblán az örökke gyűlöletes jelző: Trianon. 1918—1938. Magyar vér öntözte szent hely ez, ahol Zseliz országzászlóját felállították. A csehek bevonulásakor a tiltakozó zseliziek közül ezen a helyen négyen, közülük két leány halálát lelta s a sebesülték száma 35—40 magyar volt.

Az ünnepélyt Modrovits János községi bíró nyitotta meg a bűvözlőbe a vendégeket, majd

dr. Javorniczky Jenő

miniszteri tanácsos, az országzászló ereklyés nagybizottság alelnöke mondotta el mélyhatású beszédét.

— A világháboruban nem csak a fegyveres ellenséggel kellett megküzdenünk — mondotta többek között —, hanem a hazug propagandával is; az egész világ előtt igyekeztek bennünket bemocskolni. De ezeken felül még a bomlasztó erőkkel is szembe kellett szállnunk, ezek között voltak a csehek is, akik hátulról, orosz gyilkolat le bennünket. A magyar katoná az egész világon hősiessé küzdött, Trianonban a bomlasztó erők tépték szét Magyarországot. Mikor már sok vért vesztettünk, a világ elé állt Wilson amerikai elnök 14 pontjával és ígéreteivel. A magyarok hittek a hatalmas elnök szép szavainak, de a magyarokat nem engedték letltni a tárgyaló asztalhoz és meghallgatásunk nélkül elitelték bennünket. Ha Trianont halljuk említeni, ököbhe szorul kezünk!

Azért dolgoztunk azután, hogy magyar testvéreinket az idegen járom sílól felszabadítsuk. Ezután Hitler akcióját vázolja, amely a cseh kiebbség elnyomó uralmát megszüntette a nagyobb többségű más nemzetiségek

felett. A hazugságokról lehullott a lepel és a magyar igazság megindult a maga után, honvédeink diadalmasan bevonultak a Felvidékre és a Rutén földre.

Siránkozással nem érünk célhoz, tovább kell dolgoznunk, mert csak magunkban bízhatunk. Tisztában kell lennünk azzal, hogy amikor barátaink felszólalnak az érdeünkben, nem tesznek mást, csak bízhatnak bennünk és tettekre készítetnek. Acélos erőnket nekünk kell kialakítani!

Fogjuk meg egymás kezét és ne engedjük el; egységes fegyelmeyt magyar társadalomra van szükség a országnak. A féláróca ereszett országzászló a szentistváni Magyarország visszaállításának a szimbóluma. Majd felhívja a népet, hogy ne higgyen a falvakat járó és felelősségnélküli beszéző demagógoknak, csupán azokra hallgasson, akik őszinte felelősségtudattal szólnak hozzá. Üdvözlí Zseliz népét, amelynek ősei Rákóczi hadseregében szolgáltak és ezek utódai is hűen kitartottak a magyarság mellett.

Király József

csicói esperes-plebános beszéd megkönyeztetelt volt. Mint Zseliz fia és szemtanú arról is beszámolt, hogy ömlött itt a magyar vér, amikor a magyar ifjúságot a betolakodó cseh csöcselék megtámadta. Két zselizi ifju és két leány és számtalan sebesült lett az áldozata a cseh kegyetlenkedésnek.

E magyar mártírok előtt is meghajlítják a mai ünnepélyen az emlékezés zászlaját.

Szent hely ez — mondja a szörök —, ahová az országzászlót állítjuk, mert magyar vér áztatta. E kiömlött vérrét adjon Isten áldást a magyar hazára. És kérjük az Istent, amely most is velünk áll (a világ az eszre), hogy találjunk jobban egymásra, a magyar

szeretett forrasszon össze bennünket a zászló jegyében és a szentistváni birodalom reményében. Kérjük az Istent, hogy áldja meg e zászlót és a hazát.

Konta Dezső

Zselizi ref. lelkész bibliai alapon fejtegette a zászló jelentőségét, azt kívánta, hogy minél előbb lenghessen a bérceken, majd imát mondott és megáldotta a zászlót.

Barborik Károly

zselizi szülőlte a zászlót adományozó budapesti iskola tanára ismertette az adományozás elhatározásának előzményeit. Az adományozó iskola tanári testületében két zselizi származású tanár foglal helyet, Barborik és dr. Nagy Árpád. Az iskola tanári karának szívéhez azért áll olyan közel Zseliz,

Sáska Dezső alispán

a vármegye nevében szólott. Az elhangzott beszédnek hatása alatt állva, szeretné megérteni minden magyarral — mondta többek között —, hogy össze kell fogni erős egységbe és minden nemtelen gondolatot kivetni magunkból. A magyar fajta erényeit és hibáit a világháboruban ismerte meg. Egyik részén a nagy magyar vitézség, a másik részén pedig a romboló vörös uralom. A vörös uralomnak a magyarok széthúzása volt az oka, ezért szakadt ráuk Trianon. Most, amikor az Uristól kikönyörögtük a bűnbocsánatot — kérdezi — vajjon ugye élünk-e, amint kellene? Meg van-e a magyar egység? Ma is éket akarnak verni magyar és magyar közé.

Hátször látjuk, hogy lelkiismeretlen emberek Krisztus nevével ajkukon gyűlöletet szitálnak, pedig Krisztus szeretetet hirdetett! Hogyha Krisztus hitójába gyűlöletet keverünk, akkor istentelenek és hazafianok leszünk. További bűnbocsánatra csak akkor számíthatunk, ha krisztusi és keresztői szellemben összeforrtunk!

Mészáros István

zselizi plébános beszédében azt hangsúlyozta a zászlót azért hozták, hogy magyar és ke-

Dr. HAICZL KÁLMÁN:

HUSZ ÉV ELŐTT

— NAPLÓTÖREDÉKEK —

II.

A Karácsony nagyon szomorú hangulatban folyt le. A csehek ugyan idáig még nem jutottak, de mindennap rémhírek keringtek róluk. Körmöcöt és Selmebányát állítólag már megszállták és a Garam völgyében dél felé nyomulnak.

December 31-én Bartos főispánkormánybiztos autón jött hozzám, hogy tovább menjem Zsarnócára. Garamrévről, ameddig autón mehetek, kocsin vittem Zsarnócára, ahol a csekekkel a demarkációs vonal felől kellett volna tárgyalnia. De hiába ment. A cseh kiküldöttek Turócszentmártonnál rekedtek és tovább nem juthattak.

Az apátsági templom orgonásipjai a rekvirálás elől megmenekedtek. Angszter kiküldöttje október 25-én ittjárt s a homlokzatsípkot leszedte. Elszállítani azonban nem lehetett, miután a vasutállomáson teherárut fel nem vettek. A sípok tehát összehajlítva 2 ládában itt maradtak. Súlyuk 92 kg s ennek a szerelő igen megörült, mert ennyit egy hét alatt ősszedni nem tudott. A villámhárító rézvezetéket azonban a katonai bizottság leszedte és elvitte, helyébe pedig vascsikból újat szereltek fel. Az apátsági templom pilléreinek és párkányzatának rézburkolatát csak némi fufanggal sikerült megmentenem. A katonai bizottságnak az egész rézburkolatot feljárnítottam, sőt, hogy a munkájukat megkönnyítem, a templom pontos méreteit is rendelkezésükre bocsátottam. Mikor a leszedésre szánt rézburkolat felületét kiszámították, az eredménnyel igen meg voltak elégedve. Már csak a helyszíni szemle volt hátra, amely azonban nagy csalódással járt. Kitért, hogy a tornyok és a templom-párkányok rézburkolatának leszedése s újjal való pótlása többe kerülne, mint amennyit maga a rézburkolat ért. Így a templom rézburkolata a rekvirálástól megmenekült.

1919 január 1. Szomorú újév, kétségkívül legszomorúbb Magyarország éreves történetében. Sehonnas semmi remény az állapotok javulására, hacsak az Ur Isten le nem veszi sujtó kezét rólunk és meg nem könyörül a néhány igaz kedvéért a bűnös országon.

Január 2-án kocsin Lévára s onnan vonattal Esztergomba utaztam. Délben a hercegprimásnál voltam, akit lázas állapotban találtam. Értem sulyos helyzetét és aggodalmait. Az esztergomi érsekiség és fegyházmegye jövő sorsa dől el a közel jövőben. Attól tart, hogy mihelyt a csehek a Dunán inneni részt megszállják, őt papságától és uradalmaitól is elzárják. Azt is rebesgetik, hogy a csehek a Dunántúli részből is 10 km. széles sávot akarnak, kétségkívül a dorogi községek miatt.

Dr. Fehér Gyula preláts kanonokkal, a főkáptalan megbízottjával a garamszentbenedeki Dolina földbirtok megvételére megegyeztem. Az általam felajánlott 290 ezer korona vételár elfogadta és a főkáptalan elé fogja terjeszteni. A garamszentbenedeki rét egy része, 78 magy. hold szintén megvehető, erre azonban még külön ajánlatot kell benyújtanom. Ha mindez sikerül, a lakosság földéhségének kielégítésére évek óta kifejtett munkám eredményével meg lehetek elégedve.

3-án újból a hercegprimásnál voltam. A káptalannal folytatott tárgyalásaim sikere tetszésével találkozott. De megjegyezte: ha a csehek a területet megszállják, nem tudom, miképen fogja terveit megvalósíthatni. Legközelebb Budára készül. Vajjon nagyobb biztonság fogja-e magát érezni a forradalmi hangulatu és a tulzó radikálisok kegyelmére bízott fővárosban, mint Esztergomban? Kötve hiszem.

Délután hazautaztam. Léván töltöttem az éjjelt és másnap délen a katonák vonatával Garamkovácsig mentem, ahol kocsim vár. Magammal hoztam Balászy szenicei esperes plebánost, akit a csehek elhurcoltak volt és 3 héten át fogva tartottak. Most szabadságra ment haza Selmebányára.

Január 5-én délután Kovácsiból vonattal Lévára mentem, hogy a Ker. szocialista pártnak a földműves párttal való egyesülési értekezletén résztvegyek. Bár sem Szmracsányi György, sem Huszár Károly, sem a kormánybiztos el nem jöhettek, a gyűlés várakozáson felül sikerült. A városház nagyterme a karzattal együtt annyira megtelt, hogy mozdulni sem lehetett. Köveskati Jenő, Birtha József, dr. Vlček Ferenc, Tokody István és a ker. szoc. központ kiküldöttje igen hatatosan beszéltek. A jelenvolt néhány szociáldemokraták közbeállításokkal akarta a rendet megzavarni, de ahogy sem sikerült.

Este néhánydamagammal Köveskutinál voltam vacsorán, ahol hazánk mai szerencsétlen helyzetét tagáltuk.

resztlyi tettekre emlékeztessen és buzdítsón, mert még mindig több a jeles, mint a cselekedet. Őnfelelőssége van szűkség. A dicő magyar honvédség legyen a Kormányzó Ur segítségére a zászló magasra emelésében a vármegye és az összes hivataiok előtt legyen szent a magyar hit, a keresztényesség és a szociális igazság. A Kormányzó Ur és a haza éltetésével fejezte be beszédét.

Komzsik József

az Egyesült Part zselizi szervezetének elnöke lendületes és hatásos beszédében változa az itteni magyarság husz éves küzdelmeit, Jaross Andor és Esterházy János pártvezérek áldozatos és eredményes munkásságát a kisebbségi életben. (Nagy éljenzés)

Beszédében elítélte azokat, akik a magyart a magyarral szembeállították. Lelkesen ünnepli a Kormányzó Urat és a magyar párt nevében köszönti az országzászlót s azok adományozóit, melegen emlékezik meg a hiváló magyar leventékről és a magyar jövő letéteményesei gyanánt köszönti őket.

Szabados János bpesti fősökecsak. isk. tanuló erős átérzéssel szavalta a Szózatot. A zselizi Rk. Dólosgyesület férfikara hiváló készütséggel és nagy szerű összhanggal szerepelt az ünnepléven. Megnyitással a Hízelkeget, végül a Szózatot, közben pedig két hazafias alkalmi éreket adott elő Nemes Jenő karnagyának szakavatott vezetésével. A énekkar nagy sikert érte. Ugyancsak több alkalmi darabot adott elő a zászlót adományozó iskola énekkara is. A három szolamu darabokat meglépp szépséggel hozta ki.

Modrovits János községi bíró zárószavaival véget ért a szép ünneplés.

Ezután a nagy szerűven festő leventék, frontharcosok és lövészek alakulatai vovultak el. Majd az ünneplő közönség jelenlétében a budapesti vendégek a hősök emlékét megbeszörözték. Avután a Keszizsinó társaság volt. Itt Bakos Gyula jegyző közönszölte Javorniczky min. tanácsost, a vár-

megye képviselőit, Nagy Bódog ezredes, vármegyei katonai parancsnokot, Léva város küldöttségét és a többi vendégeket. Sáska alispán a Kormányzó Ur-ra mondott pohárköszöntőt, Nagy ezredes válaszban rámutatott a levante intézmény nagy nemzeti jelentőségére. Javorniczky min. tan. azt hangoztatta, hogy a közönségérzet és szociális felelősségérzet nélkül nem lehet a nemzetet és társadalmat fenntartani. Felzörölkáltak még Niszler perjel,

Klein Ödön lévai polgármester, Mozsáry István, a zselizi Keszizsinó elnöke, dr. Nemes Árpád a zászlót adományozó iskola tanára. Végül Molnár Béla a zászlót adományozó iskola tanulója és az énekkar vezetője, felkérte a felvidéti diákifélszót, hogy olyan szerettel keressék fel a Csonka házt, amelyen szeretettel ök jöttek ide és kapcsolódjanak be a magyarországi diákság életébe.

Jelentés a Lévai Muzeumról

Mult számunkban a könyvtár tanács határozatából megkezdtek a Kriek Jenő könyvtár és muzeum igazgató által szerkesztett városi könyvtár és muzeum mult évi működéséről szóló jelentés közlését. Tekintettel az arheológusok mai lévai látogatására, soron kívül a muzeumi rész közlése térünk át.

Léva Muzeumának alapját a volt magyar gimnázium szertáraiból a könyvtárkészllet együtt 1927-ben átkerült régiségek, főleg egy kiadósabb, de részben kifosztott éremgyűjtemény alkotta meg. Amint t. i. ezek is a nevezett évben a ketemetessé fejlesztett városi Székházban rezolvált terembe kerültek be. Ugyan z évben néhai Nécsey József verebélyi volt postamester, a Felvidék egyik régebből ismert műgyűjtője arheológiai és etnográfiai, valamint könyv- és képgyűjteményeit ajándékozta Léva város közönségének.

Az anyagról még Századvégen szerzett értesítést a Nemzeti Muzeumunk. Amikor Divald Kornél küldte ki Verebélyre a tárgyak megvásárlása ügyében. Nécsey József akkori munkás élete javakorában azzal tért ki az ajánlat elől, hogy gyűjteményeit Lévának, testvérei és fiai iskolázó helyének szánta. E tervében aztán ki is tartott a közben elhunyt fia — István, a természetrajzi illusztrátorrá vált festőművész és László filozófiai doktor, a Szépművészeti Muzeum tisztviselője — gyűjteményeinek megörzészével is. Művészhat,

az időnként hazatért fia számára hatalmas kúriája kertjében emelt egyemeletes épületet, feleségével együtt kegyelelesen őrizte. Mikor a cseh megszállás elején prágai kiküldöttek le akarták azt foglalni, az idős korában is keménykaratú férfi személyes kiállással állott ellen... s csak mint tudományos érdeklődők előtt nyitott nekik ajtót. Azt már nem akadályozhatta meg, hogy a zavaros időkbén egyik hülsen alkalmazottja megdézsmálta a kerti hádat, főleg az éremgyűjteményt. Utóbb, családapai elkeseredésében egy- s mást köztük 12 drb. hollandi kisebb festményt áruba is bocsátott. Miből a szerencsés vevő (Jourdan, lévai francia nyelvmester) egy állatképet a Szépművészeti Muzeumban értékesített. Lévanak adott ígérét azonban nem felelte s napjai fogytán, mikor Kúriájában már szinte remete módjára maradt magára, beváltotta azt. Amint ezekről a változott időkbén is a régi Bars megye egyik nagy emberének vég-elköltséje után a Bars 1929. évi karácsonyi számának mellékletként jött és most ide is csatolt éleleírásban emlékeztünk meg.

Az egyszerű ajándékozással átkerült anyag sorsa új helyén ott volt veszedelmeztetve, mikor azt az adományozó halála után egyetlen leányörököse pörrel támadta meg és a pozsonyi felsőbb bíróság megosztásra ítélte. A Nécsey család nevét is fenntartandó, a város

A kormányválság hira akkép módosult, hogy a nemzeti tanács Károlyit a magyar köztársaság elnökévé választotta, aki az egyes pártokkal a kormányvállalásról most folytat tárgyalásokat. A ker. szoc. néppárt — Bartos kormánybiztos telefonértesítése szerint — kormányalakításra s abban való részvételen nem vállalkozik.

Maróthról hazaérve megtudtam, hogy a Maróthon járt tisztek és katonák Garamszentbenedekben is megfordultak — vonatjukkal Maróthra menet találkoztam — s a telefont itt is átkapcsolták, illetve Körmöcbányán, Garamszentkeresztben, Zsarnócán és Garamszentbenedeken át Érsekújvárral közvetlen kapcsolatot létesítettek. Ez alkalmat felhasználták az itteni „néptanács“ vezetői és a cseh főhadnagyhoz fordultak azzal a kérdéssel, mi lesz a „radával“, iskolával stb. De a főhadnagy röviden csak annyit válaszolt, hogy sokkal fontosabb dolgokban jár, mintsem hogy ilyesmikba avatkozzék.

Január 16. a Póstán több rendbeli hirt hallottam. A csehek Ipolyságot is megszállták. Továbbá, hogy az ukránok Mármaroszigetet elfoglalták és Deés - Kolozsvár között a szerbekkel és románokkal harcba keveredtek, melyben az ukránok 60 halottal vesztettek.

Ma délben a felső vonat tovább haladt és 4 óra kor visszatért. Vajjon Léva vagy Maróth felé? Nem tudom.

Január 18. Ma tudtam meg, hogy a vonatok Lévaig közlekednek, tovább nem. Délben ér ide és délután 4 óra kor jön vissza. Tegnap 3 cseh tiszt járt megint a postán és elmondták, hogy rövid időn belül a vonatok Párkány-Nána és Pozsony felé rendszeren fognak közlekedni. A postajáratokról még mindig szó nem esik. Különbén másút is így vannak. Telefonbeszélgetésből hallom, hogy Nyitrán és Érsekújvárbán néhány ezer (?) cseh katona van, de sem postajáratuk, sem vonatjuk nincs. Lévan a vasutállomást megszállották, de a városban sincsenek benn. Budapesttel a telefonösszeköttetés még mindig fennáll.

A csehek végre valahára Újbányára is eljutottak. Az újbányaiak ugyanis öket diadalkapuvál várták, amelyet még karácsony előtt állítottak fel. Miután pedig a csehek bejövetele egyre késéti, küldöttséget menesztettek értük. Jőjjének, máskülönbén a diadalkapu kárba vész! Tényleg, a diadalkapu megunta a reá várakozó di-csőséget s egy nappal a csehek megérkezése előtt összeomlott. A minap végre megjöttek, a tiszteleitkre rendezett ebédén — vagy 25-en vettek részt benne — ott voltak s azután eltávoztak.

6-án délután értem haza. Itthon hallottam, hogy a községi „tanács“ tagjai összeveszték, az elnököt megverték és letették.

Január 8-án hallottam, hogy Érsekújvárt a csehek megszállták. Miután tudtam, hogy Szmcresányi György ott nagy ellenállást szervez, a hírek hitel nem adtam. Erre azonban a szomorú hirt Maróth is megerősítette.

Január 10-én délután cseh rövid személyvonat futott be Garamberzence felől Garamszentbenedekbe és utasokat is hozott, félóra tartózkodás után visszament. Hallom, hogy ma 3 cseh tiszt 20 emberrel Kistapolcsányban járt, ott hagytak 3 embert és visszavonultak.

Január 11. Hadiségély felszólamlási bizottság ülésén vettem részt Mar thon. Ott beszéltek, hogy a csehek tényleg Kistapolcsányban jártak s állítólag József főherceget keresték. Az egész kastélyt átkutattak.

Bartos kormánybiztos főispán tegnapelőtt Léva-ra s onnan valószínűleg Ipolyságon át Budapestre utazott. A budapest-bécsi vonat már csak Szobig közlekedik. Az ellenőrzhetetlen hírek szerint a csehek Komáromot sórt Esztergomot is megszállották. Állítólag mindkét városban zavargások és fosztogatások történtek s a cseheket a rend és biztonság fenntartására maga a lakosság hívta be!

Ugyancsak hira jár, hogy a Károlyi kormány megbukott és helyét gróf Hadik János kormánya foglalta el. Erről különben már egy hét előtt is beszéltek. Bár igaz lenne! De körülzárva lévén, a hírek igaz voltát ellenőrizni lehetetlen. Érdekes, hogy míg pl. Budapestről Maróthra táviratok érkeznek, viszont Maróthról Budapestre táviratozni nem lehet.

Január 14-én a vármegye közigazg. bizottságának ülésén vettem részt, amelyen az alispán lemondása folytán helyettesse dr Persay Ferenc tisztí főügyész elnökölt. Ő adta tudunkra, hogy csehek tisztek és katonák jártak nála a telefonvezetékek saját céljaira leendő atkapsolása végett. Megigérték hogy a vonat- és postaközlekedést szorgalmazni fogják. Rövidesen eltávoztak. A cseh személyvonatok egybeként Garamberzencéről Garamszentbenedekig rendszeren közlekednek, csak a tegnapi maradt el a vonatnak Garamszentkereszt-nél történt kikiklása miatt. Innen Garamberzencén és Losoncon át Budapestre is lehet utazni. A cseh vonatok Losoncig, s onnan pedig magyar vonatok járnak. A fővonalon állítólag a vonatok Budapesttől Vácig és Érsekújvártól Marcheggig közlekednek.

a becses anyagot az ajándékozó másik Léva-adományával: a négyezer koronás Ösz-tündi-alapítvánnyal, illetve Kuratóriumával kapcsolatosan megmentette, a maga teljes egészében, a Múzeum, illetve a „Nécsy-szoba” számára. De szakzerű elrendezése mindmáig késik. Aminek okai közt az elhúzódt pörön tult volt a szűken mért helyiség, a községnek mindnyolgyosabbá vált gazdasági helyzete... de nem kis mértékben a városi szlovák köröknek a magyar vezetést retardált magatartása. Megindított belső munkáját hivatalosan beállították. Jóllehet ez, Öreg-bátyjának adott ígéret és nobile-officium szerint indította meg: az „Igazgató” — mely címe felsőbb hivatali helyen kreáltatott. Elmondjuk.

1934-ben a város határában, községi területen nagyobb mennyiségű barbárpénz-lelet került felszínre. A Kr. előtti 1-2. század egyik kelta néptörzsének, a macedon II. Fülöp és Andolentus Pheoniai király érem utánpótlását — vagy másfélszáz ezüst és néhány „szivárvány-talácska” nagyobb arany érem. A prágai állami Régészeti szakosztály javaslatára az 1/3 állami tartozék is visszaküldetett a városnak „amennyiben ilyen Andolentusok ekkora mennyiségben együtt még nem találhatók.” Adóhivatalilag jött a küldemény s az átvételi okmányt a városbíróval együtt a „muzeumi igazgatónak” is alá kellett írnia.

A Nécsy-adományban állítólagos Rubens — Verones — Wauermann — Rossy — Murillo korabeli képek is vannak. Bent található Nécsy István lepke-portrét (74 tábla). A másfélszerényi könyvtárban sok XVIII.-XVII. századbeli nyomtatvány és kézirat van — a mult század reform országgyűléseiből egy sorozat Országgyűlési Értesítő: Kossuth „szerkezet”-ből, Bári Balog Jánosnak hollandiai és angolországi szakmivetéséből való családi levelezése. Benn van a lévai 48-as... a cseh megszállás idején is viszontagságos sorsot folytatott Nemzetőri zászló. A 14. nyitrai honvéd gyalogzrednek dicsőségteljes világhábo-

rus zászlóját a felszabadulás első hetében szolgáltattuk ki a Hadtörténelmi-múzeumnak. A város régi Céhei begyűjtött ládáinak irat-csomagjairól a mult év folyamán „Léva Céh-emlékei közt” címen adtunk várostörténelmi részleteket a Bars julius—augusztus—szep-temberi számaiban... amik azután a város ősi magyar-voltának döntő bizonyítékává a komáromi tárgyalásokhoz is elkerültek a magyar bizottság üto kezeibe

Léva és vidéke történelmileg nevelő levegőjének gyarapítását szolgálja muzeumi anyag-készletének rendszeres megszervezése — már azalatt is, míg a mainál megfelelőbb helyiséget kap. Sürgősen kívánatos megoldást nyerne ezáltal a város Műemlékeinek helyi gondozása is: a legutóbbi években ugy-ahogy restaurált Várron, a primitív Koháry-emlék, a Balassa-kapu eredeti formájának helyreállítása (a helyébe épített modern bérház tuneke kapujában), a város közepén levő s török-idők-beli Császárkapu helyére épült korcsmához frontfalába beillesztendő régi lőrészek vissz-építése, Tisza Ilona úr házlaka — a most ugyan megszállásban levő Kurtahegyi major-ban — falában az Eszterházy hercegeknek azzal a jól megmaradt kőcimerével, mely köz-épeült Lipót király-császár neve kezdő betű-jeit viseli. Vak Bottyán kuruc tábornok pa-rasztháza is rövidesen csákyozás alá kerül. Az Orbán-hegy lábánál levő Rákóczi-fa alatt meghúzódó kisdud Urbánka-kápolna egészben lenne átépítendő a Nagyfejedelem egyik vá-rának (Sárospatak?) stílus utánzásában. A régi Uri utcában álló egyetlen városi szobor, a barokk Flórián-státua, anatómiai hibájával is méltóbb külsőt érdemelne, a „Vas-minisz-ter” levai iskolázását hirdető Baross-tábla bepiszkolt írása fettrissítést.

Mert Léva vidéke gazdag tárháza a köz-életben és távolabbi évszázadok, a történelmi-és történeleme őtti-korok relikttáinak. Muzeu-mában kétségtelenül fősulyt kellene helyezni a prehistóriára, amint ez már a Nécsy-féle adományban is dominál a kisebb tárgyszerű

dolgok közt. Valóságosan fényes kilátásai lehetnek itt az emü kutatóknak. Ugyanis a Kárpátok alján levő lelőhelyeknek jókora része került a felszabadulással Léva Muzeu-mának hatáskörébe. A de-generé idetartozott, de eddig prehistóriailag nem ismert Zalabának temető fölötti szántóföldjében olyan őskunyhó-telepet rejt a földszin, aminőket sem Svajc-ban, sem Absolonéknál nem találai. Itt van közelben Magyarad, a konyhahulladék-halmá-val, melyről Kulturát neveztek el. Talán át lehetne származtatni városi nyilvános vagyonná — depositumma? — a szelzi gróf Couden-hovené és a szántó-magyaradi gróf Fekete-féle gyűjtemeket is. Amik egyenként is, egé-szükben meg inkább munkakapcsolatokat, eszmeeseréket feltételeznek s amik azután már tulnőnek egy vidéki városi muzeum próbál-kozásain — központilag szervezett „közgyűj-temény” dolga, feladataihoz tartoznak.

Mint ilyennek helyéül kínálkozik a városban a Vár, a Dobó-Koháry féle kastéllal. Még ha egyelőre az utóbbiban mostanában bete-lepített Uradalmi tisztviselői lakosztályok meg-szüntetésére nem is gondolhatni, az ősi vár nyugati bástyája és a Bottyán tábornok fel-robbantotta lőporotony helyébe emelt, siker-telen külsejű alkotmány belső helyiségei a megfelelő átalakítással szolgálhatnak a máig összegyűjtött anyag muzeologiai elhelyezé-sét. Ahol rövidesen rendbe lehetne szedni — a szegedi Móra Ferenc rendszerű beszédesen demokratikus módra gondolok — a mi öreg Nécsyknak ezernyi dolgai. Lapidáriumnak pedig pompásabb helyet sem lehetne kívánni, mint a rom, a vár, a kastély és a régi vár-kapitányi épület közrefogták váruddat... a szépséges Kopai Zách Sebe kapitányi fe-jvételének színhelyét.

Január 20. Léván voltam. Már tegnap értesültem róla, hogy ma lesz az új cseh-szlovák zsupán Dr Micsura Márton installációja Maróthon és a felső Garam völgyből e célból tegnap két kocsi-ra való tót hazafi utazott Garamszentbenedeken keresztül. Léván azonban azt hallottam s a hely. alispán — akit telefonon megkér-dtem — megerősítette azt a hirt, hogy Micsura közbejött aká-dályok miatt el nem jöhetett, az installációt ennél fogva elhalasz-tották.

Léván értesültem arról, hogy az új magyar kormány Berinkey előnközte alatt 4 szociáldemokrata és 4 Károlyi-párti miniszterrel megalakult. Ellenben azt is hallottam, hogy az entente Andrassy Gyulaival és Apponyi Alberttel akar tárgyalni, vagy talán már tárgyal is. Ez tehát a mai szomorú helyzetben némileg vizsgálató je-lenség lenne. Azt is hallottam, hogy a csehek parancsot kaptak volna Magyarország kiürítésére. A hirt azonban — sajnos — Buda-pestről meg nem erősítették.

Kétségtelen, hogy a csehek „megszállása” igen gyöngye ala-pokon áll. Léva vasuti állomását 30-an szállták meg, ezek közül 20-an mai napig már megölték. Pálmay százados kis csapata a mult héten Drégelyalánknál az átvonuló nagyobb (állítólag 500 ember) cseh csapatot feltartóztatta és 32 géppuskával oly pusztítást viitt véghez közöttük, hogy 70 halottjuk ottmaradt, a többiek pedig széjjelfutottak. Pálmay 50 vasuti kocsi municiót stb. foglalt le és Vácra szállítottatott.

A cseh megszálló csapatok közt sok magyar katona van, aki-ket a csehek az olasz hadifogságból hoztak haza. Persze ezek mi-helyet tehetik, megszöknek. Gálffy kistapolcsányi főhercegi erdőtána-csos Ipolyásogn egy marmaroszigeti fiut talált közöttük, aki azt kér-dezte tőle, merre szökhettek meg. Másnapra többedmagával odább is állott A lévai cseh katonák közt keclecsényi is akadt — persze ez is megszökött.

Léván Rudnay Béla, budapesti nyug. főkapitánnyal beszéltem, aki elmondta, hogy Honiban a zsupán beiktatása már megtörtént. Az alispánt elmozdították, a többi tisztviselőt egyelőre meghagyták, de lelükre kötötték, hogy záros határidőn belül a tót nyelvet meg kell tanulniok.

Budapesten állítólag az új kormány ellen irányuló mozgalom indult meg. Tüntetések folynak ellene. Részleteket — minthogy Léva is el van zárva a világtól — meg tudni nem lehet.

A vonatok Párkány-Nánáig közlekednek, de a postáját meg mindig szünetel.

Január 21. Persay h. alispán telefonon arról értesít, hogy a csehek Aranyszmaróthot ma megszállták. 1 főhadnagy, 1 hadnagy és 30 főnyi legénység vonult be a megyeházára. Az alispánnál még nem jelentkeztek. Bizonyára a zsupán beiktatását várják be, amely holnapután fog megtörténni. A vármegyeházáról az összes magyar felírásokat és Barsvármegye címerét leszedték.

Ugyanaz napon este vagy 400 katonával Lévat is megszállot-ták. Értesülést a részletekről még nem szerezhettem.

A helybeli bíró magyar tábláját is leszedték és tót felírásut akasztották ki. A pályafelügyázót és állomási előljárót elbocsátották és cseheket állítottak be. Emberkül persze bőven lesz. Máskülőnben hová tennék a sok cseh katonatisztet, vasutast és tisztviselőt, akiket német Ausztriából elbocsájtottak?

Hallom, hogy Esztergomba szabad az utazás, hanem Párkány-ban a cseh megszálló csapat parancsnokságtól igazolványt kell kérni, visszafelé pedig az esztergomi rendőrkapitány ad igazolványt. Ha ez igaz, a jövő héten Esztergomba megyek. Azt mondják, hogy élelmiszert Esztergomba vinni nem szabad, viszont onnan jövet a magyar lapokat eldobozzák. Ez az a sokat hangoztatott ígéret, hogy a cseh-szlovák államban a magyarok szabadabbak lesznek, mint voltak a tótok Magyarországon!

A vonatok naponként szárazra hoznak embereket, asszonyo-kat Zólyom, sőt Gömörmegyéből, akik itt és a környéken gabonát és lisztet vásárolnak — drága pénzen. Ebből is láthatni, mi sors vár a Felvidékre, ha Csehországhoz csatlólnak!

Január 23. Ma volt az új zsupán beiktatása Maróthon. Dia-fal-kapuvall fogadták. A zsupánt megérkeztek Dr Belicza Pál ügyvéd üdvözölte, a közgyűlési teremben pedig Benkovich Géza földbírtó-kos. Az ünnepi misét Krasszky József verébélyi esp. plebános tar-totta, aki a liberalizmus ladikján most már ideig jutott. Ott volt természetesen Dr Buzalka Mihály kiczói adminisztrátor is. Ugyan-akkor vé etlenül Maróthon járt szomszédom Dodek Endre, hogy a németi bolszevikiek ellen fegyveres segítséget kérjen és kénytelen-ségből résztvett a közgyűlésen és az azt követő banketten is. Jelen volt Dr Okányi Lajos szakolczai dékányplebános, nyitrai zsupán is. A tisztviselők közül azokat, akik a fogadalmat le nem tették, fel-mentették. A vármegyeházán tót lobogó leng. Általános a zűzavar Maróthon.

Jávor Pál lévai vendégszereplése

Jávor Pál a Nemzeti Színház művésze f. hó 22—23-án, hétfőn és kedden vendégszerepel a lévai színházban. Az első este a „Legyen úgy, mint régen volt”, operettben, nagy parádés szerepét, a huszár-főhadnagyot játsza. Külön is felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy ez Jávor Pálnak egyik leggrandiózusabb szerepe, ebben a darabban látjuk viszont azt a Jávor Pált, aki a magyar filmekben olyan szenzációsan énekel és táncol. Második este Zilahy Lajos lebilincselő, kedves magyar levegőjű darabjában, a „Süt a nap”-ban, a karakterisztikus magyar alakot, Sámsón Mihályt személyesíti meg. Bizonyára nagy élménye lesz Jávor Pál szereplése Léva és vidéke színházi közönségének.

Könyves Tóth Erzsí Léván

Könyves Tóth Erzsí, a Nemzeti Színház kitűnő művésznője egyetlen estén vendégszerepel a lévai színházban, ez az est május 26-án lesz, amidőn a művésznő nem csak, hogy a legkiválóbb szerpében mutatkozik be a lévai közönségnek, de a darab is, Hunyady Sándornak, a jeles magyar írók egyik legsikerültebb alkotása, a Feketeszaru cseresznye, amelyet a cseh megszállás alatt itt előadni nem lehetett. Ugyanis ez a darab a kisebbségi problémát hozza színre, s noha a bácskai milíjében játszódik is le, bátran aplikálható a volt felvidéki viszonyokra is. Léva és vidékének magyarsága bizonyára kifogja használni ezt az alkalmat, hogy ezt a szépséges magyar darabot megtekintse.

A színház készülődései

Az igazgatóság az idény második felében érdekes előadásokat készít elő. Elsősorban is rá kell mutatnunk a Trafikós Erzsike előkészületeire. Ez a darab az egyszerű operettek egyik legszebbike. A direktio anyagait nem kímélve, lehozatta Bercsenyi Tibort, a Nemzeti Színház tervező-művészt, aki legutóbb a Nemzetiben az Ahogy tetszik című darab diszleteivel és kiállításával aratott megérdemelt nagy sikert. Bercsenyi tervezi Huszka—Szilágyi Erzsébet című nagy magyar daljátékaikat diszleteit, amely a szenzáció erejével fog hatni. A darab teljesen új kosztümökkel, új kiállításban itt először kerül a közönség elé.

Tekintettel arra, hogy már az idény második felében vagyunk, a színház szereplőit tartaginak bucsujátékai is megkezdődtek: Bartók Juci, Keccs Ferenc, Gárdonyi László, Kollár Lívia, Nagy Imre és végül Takács Oszkár, aki az utolsó előadásban bucsuzik el a lévai közönségtől. Ekkor kerül színre a Bubus című operett, amely az Andrassy-színházban 120-szor ment egymásután. Léva és vidéke színpártoló közönsége az utolsó napokban bizonyára a régi lelkesedéssel fogja felkarolni a magyar színészetet.

— A SZENT JOBB LÉVAI FILMBEMUTATÓJA. A magyar filmiroda r. értesítése szerint az „Aranyvonat” első felvidéki utjáról készült filmfelvétel a 794. számú Magyar Világírásadóban van közzétéve, amely május hó 11-től került bemutatásra a budapesti elsőhetes (premier) mozgóképszínházakban. I. éván június 3-án kerül bemutatásra. A filmiroda jutányosan készít kópiákat és filmkocananyagokat a felvétel bármely jelene-téről. Bővebb felvilágosítást szívesen ad telefonon is a Magyar Filmiroda R. T. Telefon szám 146—846.

— ÖNGYILKOSSÁG. Eisler Lipót lévai kereskedő kedden öngyilkosságot követett el, felakasztotta magát a mire észrevették tettét, már halott volt. Életuntágnának oka, gyógyíthatatlan betegség.

Megszűnik a koedukáció a felvidéki középiskolákban

A Magyar Királyi Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Hivatalos Közlönye május 1-ei számában hozta nyilvánosságra a kultuszminiszter legújabb rendelkezését, amely a visszacsatolt felvidéki területek oktatásügyének átszervezéséről intézkedik.

A rendelet a Felvidék valamennyi szülőjét rendkívül közelről érinti, azért szükségesnek tartjuk ismertetni azokat a pontokat, melyek mélyreható változást jelentenek iskolázatusunk történetében és minden valószínűség szerint egész kulturális életünkre kiható következményeket hordoznak magukban.

A rendelet értelmében a mindennapos iskolakötelezettség határa a visszacsatolt területeken lakó tanulóakra nézve továbbra is a betöltött 14 éves kor. A népiskola első osztályába csak azok a gyermekek vehetők fel, akik az illető év szeptember hó 15-ig töltik be a 6 életévüket. Ennél fiatalabb tanulók felvétele tilos. A rendelet szerint az 1939—40. iskolában a visszacsatolt területek minden népiskolájában vissza kell állítani a nyolcosztályt. A tanítás minden osztályban a magyar tanterv és utasítás szerint történik. A szlovák vagy ruszin tanítási nyelvű iskolákban az államnyelv kötelező tanítása mellett anyanyelven folyik a tanítás.

Az iparostanóciskolák további intézkedésig egyelőre jelenlegi tantervük alapján, az eddigi tanítási nyelvükön folytatják működésüket.

A polgári iskola középiskola, melynek négy osztálya van. A tanulóknak nem kötelező a polgári iskola látogatására. Az iskolakötelezettségének eleget tesz a tanuló, ha a népiskola nyolc osztályát elvégezte. Az eddigi három osztályos csehszlovák körzeti polgári iskolák átalakulnak négy osztályos polgári iskolává, vagy pedig megszűnnek. A polgári iskolák is átérnek a magyar tantervre.

A középiskolákra vonatkozólag megállapítja a rendelet, hogy valamennyi középiskola, tekintet nélkül arra, hogy eddig gimnázium, reálgimnázium vagy reálisiskola volt, gimnáziummá alakul át. Az 1939—40. iskolai évben valamennyi magyar tanítási nyelvű középiskola első és második osztályában a gimnáziumi tanterv lép életbe.

A középiskolákban második élő idegen nyelvként tanítani fogják a szlovákot vagy a ruszint. A szlovák nyelv tanulása azonban nem kötelező, a tanulóknak választásukat helyezte a német nyelv tanulását.

Nagy érdekűvé vártathat számot a rendelet 43. pontja, mely a koedukáció (a fiúk és lányok közös oktatásának) eltörlését tartalmazza. Az olyan iskolák — mondja a miniszteri rendelet — amelyekkel egy városban leánygimnázium is van, a jövő évben leányt sem mint magántanulókat, sem mint nyilvános tanulókat nem vehetnek fel. Ahol nincsen leánygimnázium, vagy polgári leányiskola, ott az első osztályban már csak a rendtartásban megállapított létszámban (10 százalékban) szabad leánytanulókat bejáró magántanulóként felvenni. A többi osztályban a már eddig felvett tanulókon kívül újakat felvenni nem szabad. Akiüknek szerzett joguk van, tanulmányait ugyanabban az iskolában, mint bejáró magántanulók folytatják tovább.

Es utóbbi rendelkezés annyit jelent, hogy a lévai gimnázium valamennyi leánytanulója a jövő évben már csak mint bejáró magántanuló folytathatja tanulmányait. A szülőket minden bizonnyal nagyon lejutóan fogja érinteni ez a hír, hiszen a magántanulók tandíja ötven százalékkal nagyobb a nyilvános tanuló tandíjánál (a teljes tandíj évi 150 Pengő) és ehhez járul még a vizsgadíj is, mivel a magántanulók év végén vizsgáznunk kötelesek a végzett tananyagból.

Es az intézkedés minden esetre arra kell, hogy késztesse Léva város vezetőségét, hogy a lévai leányliceum érdekében határozottabb lépjen fel a kultuskormányzat, mert egyébként a lévai leányok középiskola nélkül maradnak.

— VÁRADY ABA KÁROLY felvidéki nótaköltő, ki több nótacsuet tartott a Felvidéken, a Magyar Muzikus pályázatán Virsik Mária Selyemszoknya száz a ránca c. nótaszövegére írt dallamával babórkoszorút nyert. A nótát a bpesti Zene-művészeti Főiskolán mutatták be és ugyanott adták át a kitüntetését a szerzőnek.

— AZ EGYETLEN LÉVAI GYÁR BEZÁRTA KAPUIT. A lévai Phönix R. T., a hajdani Kábina szappangyár kimondta felszámolását, amit az igazgatóság a beállott nagy veszteségek, a Szlovákiában maradt üzemi tőke immobilitása, a régi piac nagyrésztének elvesztése és az anyaország gyár-iparának éles versenye következtében új piacok szerzéseinek lehetetlensége következtében javasolt a közgyűlésnek, amely a felszámoló bizottságba Kern Oszkár, dr. Pető Imrét és dr. Lauer Arturt delegálta. Ezzel Léva egyetlen gyárpartelepése is kénytelen megszűntetni üzemet és munkasait, tisztviselőit elbocsájtani. Iletékes körök figyelmébe ajánljuk a pusztulásra szánt felvidéki gyár-ipar idejében való megmentését, nehogy a munkanélküliség ezzel még tovább is terjedjen.

— A MAGYAR ÁLLAM BÉRTOKBA VETTE A FELVIDÉKI VILLOMOS MŰVEKET. A magyar állam a Nyugatszlovenszkói Villamosművek r. t., a Délszlovenszkói Villamosművek r. t., a Középszlovákiai Elektromos Művek r. t. és a Keletiszlovenszkói Elektromos Művek r. t. közhasználatu villamosművek Magyarországra területén lévő üzemet és minden más egyéb vagyonát 1939. március 30-án birtokba vette. A m. kir. iparügyi miniszter az említett villamos művek kezelésével további intézkedésig a Győri Ipartelepek Részvénytársaságot bízta meg (86.098—1939. Ip. M. szám.)

Középmagyarország-LTE 72 (3:2)

bíró: Nemeskéri, Budapest.

A játék megkezdése előtt dr. Korpás László alelnök üdvözölte a vendégeket és zászlót nyújtott át nekik. Középmagyarország részéről dr. Hollós tanácsnok az alszövetség elnöke és dr. Sebestyén Mihály (Szolnok) ker. kapitány, köszöntek meg az üdvözlést és adtak viszonzásul igen szép zászlót. Az LTE csapata: Jancsó — Horváth L., Ujváry — Várady, Benyovszky, Ocslák — Svoboda, Grosz, Halász, Nemcsok, Horváth II. összehalásban állt fel, szóval a serült Dohány, Németh helyen tartalékokkal. Az első gól a 12. percben Jancsó hibájából, a második a 19. percben nagy védelmi hibából és a 3-ik a 25. percben esett, majd a 33. percben a válogatott öngólt vét és a 42. percben Svoboda egyedül lefutva góloz. A felidőben Jancsó és Várady helyett, Kátay és Juhasz állt be. A 10. percben cornerből fejes gól, majd a 22., 32. és 35. percben ismét gólt szerez a válogatott. Az LTE csapata igen gyengén játszott, mindjelen minden játékos melyen formáján alul. Meglátszott rajtuk a treninghiány. A csapatnak jobban össze kell szednie magát, ha eredményeket akar elérni. A bíró hibátlan volt. A gólok közül Földi 5, Pánczél 2 gólt.

LÉVAI LEVENTÉK—VEREBÉLYI LEVENTÉK 6:0 (3:0) bíró: Tóth. A lévai leventék közül Magyar, Antal, Dohány, Baranya, Horváth III. és Mátyás voltak a legjobbak. A győzelem után Nagy Bódog ezredes, vrn. katonai parancsnok megdicsérelte a csapatot.

2781—1939. szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a községi orvosok az 1939. évi kötelező diphteria elleni oltást az 1939. május 25-én, csütörtökön végzik az Országos Stefánia Szövetség csecsemő-védő intézet székházában. (Felszabadulás utja 19. sz.)

A diphteria elleni kötelező oltásban minden (2) kétéves és az első elemi osztályba járó gyermek kivétel nélkül kell, hogy részesüljön. Ezért a szülők és gyámok törvényes követelemények terhe alatt felhívattunk, hogy a fenti felhívásnak a legpontosabban tegyenek eleget.

Léva, 1939. évi május 18-án.

KORALEWSZKY főjegyző.

KLAIN ÖDÖN városbíró.

ELŐÖRSON... Irja: LÉVAI.

Azt szokták mondani, hogy mi magyarok csak akkor vagyunk egy véleményen, közös akaraton, amikor kártyáunk; ilyenkor ugyanis mindannyian nyerni akarunk.

A turáni átok éppen nem idősebbi belső harcái dultak a közelmúltban a kulisszák mögött két nagyszabású katolikus jellegű, de mégis nemzeti irányú rendezésünkénél.

Különösen a tájékozatlan tanulóifjúság nem tudta mire magyarul, hogy most, amikor végre magyarok lettünk, első országepítő királyunk ünneplésénél máris részekre szakadt a magyar testvérség és egyeseknek közülük megtiltották az ünneplést.

Lehet, hogy voltak bizonyos momentumok, amelyek érinthetők talán egyesek túlzott felekezeti érzékenységét, de ezt egy magasabb nemzeti és nevelési szempontból ki lehetett, sőt ki kellett volna egyenlíteni!

Különösen feltűnően hatott azok előtt ez az ünneplési tilalom, akiknek még élénken emlékezetükben maradt az a néhány év előtti ugyancsak katolikus szent, de nem magyar, hanem cseh király (Václav) felekezeti különbség nélkül való országos jubileumi ünneplése, amely ellen azonban sem részvételi tilalmat elrendelni, sem tiltakozni egyetlen független nem katolikus magyarnak sem akadt szava, sem mersze, pedig akkor inkább akadáhatott volna!

A könyvügynökök hadjárata az őszi offenzíva után tavaszi támadásba ment át. Irány a Felvidék, jogcím minden létező valami, amivel még pénz lehet pumpolni valakiből. Készült már album mindenről és mindenkiről.

"Kizárólag csakis Önt jöttünk felkeresni — hangzik a jólismert bemutatkozás —, hogy személyi adatainak becses átengedésével legújabb kiadandó nagyszabású munkánkhoz szolgálthassunk anyagot". — "Ennek a munkának egyetlen egy felvidéki igaz magyar könyvespolcáról sem szabad hiányozni!"

S az a legérdekesebb a dologban, hogyhogy kizárólagosan Öntől származó "személyi" adatok sem! A legvalószínűbb hivatalos és félhivatalos ajánlólevelek légió szintre kényszerítettek mindenkit a megrendelésre és ezek az ügynök urak a mi hétköznapi felvidéki magyar megbízhatóságunkat csakis abból a szempontból bírálják, vajon hozzájárulunk-e, a még megmaradt utolsó fillérünkkel is, az ő legtöbbször nagyon is anyagias üzleti hasznukhoz, avagy sem!

És gyűlnék szépecskén a vaskos albumok, felbontatlan könyvsorozatok, de gyűlnék a 40—50 pengős tartozások is. Az egyik fiókban a férjemuram rejteget 2—3 csekkorozatot, a másikon az némennyaszon zsidó iróktól származó keresztény hibuzgalmi kötetei sorakoznak részletfizetési lapjaikkal.

Ha aktatáskás ember áll meg a ház előtt, megborzad mindenki s "most légy erős" jelzővel veszik fel a harcot, de a győztes legtöbbször ismét csak ő s aláírt megrendelő-lappal rohan máris az újabb "kizárólagos" áldozata felé.

A multkoriban azt hittük, hogy már kimerült minden létező téma, amit még rólunk írhatnak s nyugodtan olvashatjuk a már megvett vasnes köteteket és ellenőrizhetjük nem fogyó, hanem inkább folyton emelkedő tartozásainkat — s ime, a tavaszi könyvpiac újabb csemegékkel kecsegett: "A felvidéki gomblyukvárról alkalmazottak almanachja", "Gömböstüvel halászó felvidéki sporthorgászaink adattára", "Felvidéki monoklitivisek jubileumi albuma" stb. stb. Ezeket megrendelni természetes, hogy minden felvidéki magyarnak esőrendű nemzeti kötelessége!

Városunk idegenforgalma örömteljesen, nem remélt tempóban fejlődik. Alig van vasárnap, hogy mind szélesebb körből fel ne keresnek Léva nevezetességeit távoli vidékek lakói, érdeklődve annak történelmi nevezetességeit és rejtejt szépségeit iránt; csak egy hiányzik a városból: az idegenvezető, vagy legalább egy olcsón kapható kis kalauz füzetecske, mely

Nyaraljunk a szép magyar tengernél. Kérjen felvilágosítást és prospektust bármelyik utazási vagy menetjegyjárodánál. Vegye igénybe 59 P-ért az „Egy vidám hét a Balatonon” c. ellátásos jegyfűzetet, mely az összes szolgáltatásokkal együtt és gyorsvonat III. osztályú vasúti jeggyel oda-vissza egy teljes heti tökéletes balatoni üdülést nyújt. A jegyfűzet kapható a MÁV. összes hivatalos menetjegyjárodáiban (IBUSZ) és a Hunga Szövetkezet fiókjaiban.

lokretéta

a magyar úrihölgyek virágmintás otthoni, nyaraló és kiránduló ruhája. Száz meg száz szinpompás, tarka változatban készül.

Ara **6** pengőtől **14** pengőig

Cégünk alkotása, kizárólag mi árúsítjuk.

IDEI UJDONSÁGAINK SZEBBEK MINT VALAHA!

utbaigazítást és felvilágosítást adna az érdeklődőknek.

A lévai gyökörek nagyrésze maga sem ismeri szűkebb patriáját s éppen ez adta tollam hegyére ezt a témát, mivel a multkoriban egy budapesti kirándulócsoporthal lézengő lévai felsőháza juttott az eszembe: „Milyen jó, hogy elfjöttek ezek a pestiek, legalább én is megismerhettem Léva!”

Városunk vezetősége meg fogja érteni ezen ügy megoldásának elődázhatatlan szükségességét és szerény anyagi viszonyaihoz mérten legalább a nyári szezon vasár- és ünnepnapjain fog gondoskodni ezen hiány mielőbbi pótlásáról.

SPORT

Rovatvezető: BOROS BÉLA

ÉSE—LTE 5:0 (4:0). Meg nem érdemelt vereséget szenvedett az LTE az idén elsőkben idegen pályán. Az LTE felállítása: Jancsó — Ujváry, Horváth I. — Németh, Benyovszky, Ocsáki — Szvoboda, Grosz, Halász, Nemcsok, (Horváth II.), Juhász. Az ÉSE kezd és rögtön támad. A 3. percben kitűnő helyzetbe van csatárosának, de a kinalkozó gólalkalmat elhamarkodja és Jancsó erélyes közbejéssel tisztázza. Az LTE az 5. percben szép ellentámadással válaszol és Halász óriási lövést csak nagy bravúrral védheti a kapus. A 8. percben Jancsó remekel, az ÉSE jobbszélsőjének közeli lövést ártalmatlanná teszi. A 9. percben Juhász faultot vét, a megített szabadrugás nyomán az ÉSE veszélyes támadása alakul ki és újra Jancsóknak kell közbejéssel. A 10. percben Grosz veszélyes lövést az ÉSE kapusa csak nagy szerencsével fogja. A 12. percben újra Grosz jut jó helyzetbe, de lövése melle száll. Utána hullámzó játék, de mindkét védelem jól állja a sarat. A 15. percben az ÉSE jobbszélsőjének erős lövést Horváth a kapuvonala állva fejelel kornerre. A 17. percben Szvoboda óriási helyzetbe jut és négy lépésről megeresztett lövést a kapus gyönyörű robinzonáddal védi. A 18. percben Jancsó van újra akcióban, a balösszekötő lábáról szedi le a labdát. Az eddigi játék alapján senki sem hitte volna, hogy az LTE öt góllal fog távozni. A 19. percben Némethet, aki eddig nagyszerűen játszott, csúnyán faultolják. Bokarándulást szenved és be sem jön a játéktérre. Bokarándulást szenved és be sem jön a játéktérre. Helyette Horváth II. áll be. A 21. percben az LTE sarokrugást vét. A kornert az ÉSE jobbszélsője szépen iveli kapu elé és Szlávics 5 méterről fejelel az ÉSE első gólját. A 26. percben Halász újra felelmes lövést ereszt meg, melyet a szerencsés kapus kornerre öklöz. Nagyon szép lövés és védés volt. A 28. percben egy veszélytelennek látszó ÉSE támadásnál az LTE védelme megzavarodik és az érkezővári center közéről levezi a labdát a hárekeskörtől 2:0. A 32. percben Heráczky nagy bombát zúgat a kapu melle. A 33. percben Ocsáki 30 méterről lött szabadrugását a kapus biztosan fogja. A 35. percben sarokrugás LTE ellen, melyet Horváth I.

tisztázza. A 36. percben Benyovszky távoli lövése megy kapu fölé. A 38. percben az ÉSE játékos cserél (játék közben) és pillanatnyilag 12 emberrel játsza rugja a harmadik gólt. A gól szabálytalan volt, mert az ÉSE 12 játékos tartozkodott a pályán és ugry a beálló, mint a kicserélendő játékos is beavatkozott a játékba. A 39. percben Szvoboda, a 40-ben Halász durranja kapu melle a labdát. A 43. percben Ujváry faultot vét a 16-son belül, a megített 11-est az ÉSE center kapufánál lövi. A bíró meg nem magyarázható okból a 11-est újra rugatja, melyből az ÉSE negyedik gólját erti el. LTE támadással ér véget a felidő. Szünet után a 2. percben Jancsó újra néhez labdát fog. A 4. percben Halász kb. 25 méterről lö, a labdát az ÉSE kapus sarokra öklözi. A sarokrugást Juhász a kapu mögé juttatja. A 6. percben Nemcsok kap rugást és ettől fogva csak statisztál. A 7. és 10. percben Jancsó védi ké veszélyes lövést. A 16. percben Ujváry régi sérülése kinyúl, nagy erőfeszítéssel játszik tovább. Ezek után az ÉSE nyomasztó fénybe kerül, de Jancsó és Horváth I. jól állnak a lábukon. A 29. percben Jancsó kezében a labda, de csúnyán faultolják, kénytelen a labdát kiereszteni, így szerzi meg az ÉSE ötödik és a mérkőzés utolsó gólját. Sorozatos sarokrugások jönek az ÉSE fönyét, de lövéseiket nem kiseri már szerencse. A 44. percben meg Szvoboda jut jó helyzetbe, de a kinalkozó gólalkalmat elhamarkodja. Vörös bíró, amikor csok tehet, nyomta a vendégeket. Az ÉSE jól összerúszkolt együttes benyomását keltette, de durván játszott. Ha az LTE-nek a cseresége egy kissé kedvezett volna, most más eredményről számolhatnánk be Jancsó a kapott gólokot nem vedhette. Nagyon sok veszélyes helyzetet tisztáztak. Ujváry srüléséig jól játszott, Horváth I. megmutatta, hogy tud néha szívvel is játszani. Németh szepen kezdett és ha nem sérül meg, talán más eredmény lett volna. Benyovszkyknak jól ment, helyenként azonban kihagyott. Ocsáki az első felidőben gyengébb volt mint szokott lenni, szünet után feljavult. Szvoboda és Grosz gyenge napot fogtak ki. Halász lövéseivel tűnt ki, különben lassu volt. Nemcsok a csatárosban, elég jól, a halvesorban gyengén játszott. A Németh helyett beugr Horváth II. volt a csatáros legjobb embere. Juhász a legszebb labdákat is elhamarkodta.

LÉVAI LEVENTÉK—VEREBÉLYI LEVENTÉK 5:3 (3:2). A Verebélyen lejátszott mérkőzést biztosan nyerte meg a lévai csapat. A hazai csapat helyenként nagyon durván játszott. Góllövők: Csákányi, Horváth, Magyar és Antal.

LTE 11—NAGYSALLÓ 3:1 (3:0). LTE tartalék csapata megérdemelten győzött a nagysallói csapat felett. Góllövők: Pindur, Kovács, Nagysalló.

MA D. U. FÉL 5 ÓRAI KEZDETTEL REVÁNS-MÉRKŐZÉS KERETÉBEN az ÉSE csapatát fogadják az LTE. A lévaiaknak alkalom lesz bebizonyítani, hogy a mult vasárnapi vereséget nem érdemelték meg. Reméljük, hogy minden igyekezetük oda fog irányulni, hogy a csorbát kiköszörüljék. Az LTE a legjobb felállításban veszi fel a küzdelmet. Előmerközést a lévai leventék csapata játszik Nagysalló ellen.

KÉZLABASPORTJÁRANT ÉRDEKLŐDŐK jelentkezzenek P. Gábris Bélánál, aki felvilágosítás-sal szolgál.

Eladó Hegyalja utca 17 számú ház. Bővebbet ugyanott.

Kiadó helyiség, mely irodának vagy üzletnek alkalmas Boros házban. 589

Ház lakás üzlethelyiséggel együtt Bási utca 4. szám alatt azonnal bérbeadó. Érdeklődni lehet dr. Mocsy Ába ügyvédnél Léva. 439

Rádió Telefonken 3+1, kitűnő hangu, jutányos áron eladó. Mángorlóköz (Zrinyi) 12.

Lucerna eladó. Lackó, Lorántfy u. 3. 635

JÉGSZEKRÉNYEK

villamos hűtőkészülékek, sörkimérőkészülékek, fagylaltgépek, jeggyártóberendezések

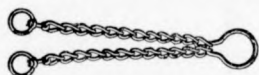
HENNEFELD jégszekrénygyár VI. O-ucca 6.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Telefon: 112-026, 115-646.

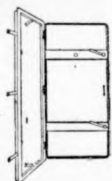
HAIDEKKER DRÓTFONAT

HAIDEKKER LÁNCÁRU

HAIDEKKER GÁZAJTÓ

bevonultak a cég régi hű fogyasztó piacára a **FELVIDÉKRE.**

HAIDEKKER

Budapest, Kerepesi-ut 58.

Építőtelek a város közepén cca 500 □-öl jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Kiadó azonnal két szoba, konyhás lakás. Bővebbet: Koháry utca 46.

Üzletáthelyezés

Van szerencsém a m. t. közönség szíves tudomására hozni, hogy 35 éve fennálló üveg-, porcellán és díszműáru-kereskedésemet

Széchenyi utca 1. alá, a postával szembe helyeztem át.

Mérem továbbra is szíves támogatásukat. — — — Teljes tisztelettel:

VAMOS MÓR, LÉVA

Olcsó árak! Nagy választék! Szolid kiszolgálás!

AMIT

ma megtehet, ne hálalassa holnaputánra mert június hó 6-án van a jótékonycehu magyar királyi állami sorsjáték húzása, amelynek főnyereménye

40.000 ar. P

19.600 nyeremény, 288.000 P értékben. A sorsjegy ára: egész P 3, fél P 1 50. A sorsjegy kapható minden sorsjegy-főárusítónál, valamint az összes dohányfőzszekben !!

Megbízható kerékpárok

csak szaküzletben kaphatók.

CSEPEL varrógéplerakat

Vadászati és halászati cikkek.

Gramofonok és lemezek.

Szakyszerű javítóműhely.

TELEFON 130

BAROSKA J.

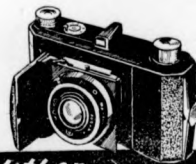
LÉVA, NORTHY M. UT 43.

Utítársul

jobbat nem találhat, mint a KODAK Retina fényképezőgépet. • Mindig kéznél van, de soha sincsen terhére. Kezelése egyszerű és gyors. Egy tekercs filmre 36 felvétel készíthető.

A modern ember fényképezőgépe a KODAK Retina, most részletre vásárolható meg a fotoszaküzletekben, 6 és 12 havi hitelre. Itt van tehát a kedvező alkalom a Retina megvételére.

Kérjen felvilágosítást a fotoszaküzletben

HAJDÚ SÁNDOR fényképésztől Léván

ORIENT
HANGOS MOZGÓ, LÉVA

Ma 2-4-6 és 8.15 órákor, utoljára fut a nagyszerű magyar vígjáték:

Pesti mese

Turay Ida, Kabos, Páger, Mezey Mária, Mály.

Magyar hangoshíradó !!

hétfőn és kedden 6 és 8.15 órákor. A francia filmgyártás újabb remeke:

Egy mozgalmas éjszaka

Írta, rendezte és főszereplője: SASCHA GUITRI F O X hangos híradó !!!

szerdán és csütörtökön 6 és 8.15-kor. Kettős műsor:

Aranyrablók

kalforniai szabadszendőrök és banditák harca !! Főszereplő: Bob Backer, énekes cowboy.

Vadnyugati betyárvilág

Főszereplő: Buck Jones Kísérő műsor: Piccolorevű

Péntek, szombat 6 és 8.15-kor. — Két film egy műsorban !!

Hol alszunk vasárnap?

Kabos, Gombaszögi, Latabár, Kiss Manyi, Komlós. — A magyar humor mestereinek kacagató bohózata I

Hortobágy Móric Zsigmond „Komor ló” című regénye nyomán! — A magyar pusztá himnusza képmén, dalban és táncban.

Pünkösdkor: vasár és hétf. 2-4-6-8.15-6. U Z B E N C E. - Jávor P., Borody Mály, Szilassy. — Nyíró J. regénye.